

Referanser: KR 69/11, KR 52/08, KR 22/05, KR 21/05, KR 48/04, BM 20/12, BM/18/10, KM10/04.

Rutiner for behandling av liturgisaker

Sammendrag

Erfaringen med liturgiarbeidet den senere tid har vist at det vil være tjenlig med nært samarbeid og kommunikasjon mellom Kirkerådet og Bispemøtet, både i forkant av igangsettelse av liturgisaker og underveis i prosessen. Det foreslås derfor at det fastsettes noen rutiner som kan utfylle bestemmelsene i *Regler for saksbehandling i liturgisaker*. Denne samhandlingen vil være med å kvalitetssikre nye liturgier på en bedre måte enn hva tilfellet er i dag.

Ettersom sist vedtatte utgave av *Statutter for Nemnd for gudstjenesteliv* (KR 52/08) ikke inneholder en bestemmelse om at Bispemøtet skal være representert i nemnda, foreslås det at § 2.1 i statuttene endres i forbindelse med oppnevning av nytt NFG.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet anbefaler at rutinene ved oppstart av liturgisaker styrkes, ved at det fremmes sak for Bispemøtet og Kirkerådet om eventuell igangsetting av nye liturgisaker.
2. Kirkerådet foreslår at § 2.1 i Statutter for Nemnd for gudstjenesteliv endres slik at det her inntas at Bispemøtet skal oppnevne en representant til nemnda.
3. Saken oversendes Bispemøtet før det gjøres endelig vedtak i Kirkerådet i desember 2013.

Saksorientering

Saken er en oppfølging av Kirkerådets drøfting av *Regler for saksbehandling i liturgisaker* på bakgrunn av erfaringer med gudstjenestereformen (KR 69/11). Det vises også til Bispemøtets uttalelser om rutiner og regler for behandling av liturgisaker i forlengelsen av saken *Liturgi for velsignelse av hus og hjem*. I påvente av en eventuell mer omfattende gjennomgang av ansvarsforhold mellom ulike sentralkirkelige organer, er det grunnlag for å tydeliggjøre kommunikasjonen mellom Kirkerådet og Bispemøtet.

Bispemøtets og biskopenes rolle i liturgisaker i henhold til fastsatt regelverk

1. Både Bispemøtet og den enkelte biskop (som medlem av Kirkemøtet) har mulighet for å melde en liturgisak til behandling i Kirkemøtet. Dette fremgår av § 2 i *Regler for saksbehandling i liturgisak*, hvor det vises til de instanser som kan melde saker til Kirkemøtet i følge *Kirkemøtets forretningsorden, §2-1*.
2. Det er en innarbeidet praksis at Bispemøtet har oppnevnt en biskop som medlem i *Nemnd for gudstjenesteliv*. NFG er Kirkerådets fagnemnd for liturgisaker og utreder liturgisaker og utarbeider forslag til liturgiske ordninger” (§ 3 i *Regler for saksbehandling i liturgisaker*). På et tidspunkt hvor Bispemøtet trakk seg ut av en rekke nemnder og utvalg, trakk Bispemøtet også sin representasjon i *Nemnd for gudstjenesteliv*. Kirkerådet ba likevel om at Bispemøtet skulle la seg representere i NFG, hvilket de også har vært hele tiden.
3. Preses er representert i det valgte Kirkerådet, og deltar derfor i rådets oppnevning av NFG, og i rådets behandling av liturgisaker i ulike faser av prosessen.
4. Alle liturgisaker som skal vedtas av Kirkemøtet sendes ifølge regelverket ”på høring til biskopene og de teologiske fakultetene”. Det samme gjelder for Liturgiske forsøkssaker, som imidlertid vedtas av Kirkerådet og ikke av Kirkemøtet.
Det er ikke minst gjennom høringen at en liturgisak kan endres og få en ny retning.
5. I følge regelverket behandler så Kirkerådet, på bakgrunn av høringsprosessen, saken på nytt og ”oversender saken til Bispemøtet, som gir læremessig uttalelse i saken. Bispemøtets uttalelse skal følge saken” (jfr. § 5). På bakgrunn av denne læremessige uttalelsen forbereder så Kirkerådet saken til behandling i Kirkemøtet.

Regelverket har også bestemmelser om hvordan læresaker videre behandles dersom det er uenighet mellom Kirkemøtet og Bispemøtet (§2-4 i KMs forretningsorden).

6. Kirkemøtet er det organ som fatter det endelige vedtak om utformingen av en liturgi. Også her er alle biskopene representert.
Det er Kirkerådet som fremmer alle saker for Kirkemøtet, også liturgi- og læresaker. Imidlertid sier regelverket (§5) at ”Bispemøtets uttalelse skal følge saken”. Ved dette har Bispemøtet også som organ en sentral rolle i Kirkemøtets behandling av liturgi- og læresaker.
7. Når liturgiene er vedtatt og skal praktiseres i menighetene, er det den enkelte biskop som har tilsyn med dette. I *Tjenesteordning for biskoper* heter det: *Biskopen ser til at prestene forvalter sakramentene, forkynner og selv lever i overensstemmelse med den kristne tro, slik den er uttrykt i vår kirkes bekjennelse og ordninger, og at også andre som er vigsløst til tjeneste i kirken virker og lever i samsvar med vigsløstens formaning og løfte, jfr. § 1.*

Nye rutiner for behandling av liturgisaker

Erfaringen med liturgiarbeidet den senere tid har vist at det vil være tjenlig med nært samarbeid og kommunikasjon mellom Kirkerådet og Bispemøtet, både i forkant av igangsettelse av et liturgisaker og underveis i prosessen. Det foreslås derfor i det følgende at det fastsettes noen rutiner som kan utfylle bestemmelsene i Regler for saksbehandling i liturgisaker.

Aktivt vedtak om igangsetting av liturgisak

Ut fra biskopenes nære kjennskap og aktive tilsyn med den liturgiske praksis i menighetene, bør det sikres at biskopene samlet, altså Bispemøtet, gis mulighet til uttale seg ved igangsetting av en ny liturgisak, og ikke bare ved slutten av en liturgibehandling.

Tilsvarende skal Kirkerådet være orientert om og eventuelt gi føringer for igangsetting av et liturgisk utviklingsarbeid. Dette innebærer at det ved forslag om oppstart av en ny liturgisak fremmes sak om dette både til Kirkerådet og til Bispemøtet.

En slik rutine behøver ingen regelendring for å bli igangsatt.

Bispemøtet oppnevner ett medlem til NFG

Statutter for Nemnd for gudstjenesteliv, vedtatt i 2008, har ingen eksplisitt bestemmelse om at Bispemøtet skal oppnevne en representant til nemnda. Likevel har Bispemøtet

etter anmodning fra Kirkerådet oppnevnt en biskop som medlem av nemnda, slik praksis har vært hele tiden. Det foreslås derfor at Bispemøtets representasjon tas inn igjen i statuttene for NFG.

Dette vil være en justering av dagens regelverk ut fra tidligere og gjeldende praksis, og trenger ingen høringsrunde før vedtak gjøres.

For at Bispemøtet skal kunne følge det løpende arbeidet i NFG, innarbeides det også en praksis med at BM i tillegg til KR rutinemessig får oversendt protokollene fra NFG.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Saken, slik den nå er fremmet, innebærer noe omlegging av administrative rutiner, men har ingen vesentlige økonomiske konsekvenser.